

Guide til Mesternøtta 16 (side 1-9) & 17 (side 10-18)

Mesternøtta (MN) er f.o.m. nr. 16/2007 den desiderte "verstingoppgaven" i Allers Kryss og Tvers. Listen er nå lagt såpass høyt at også de beste skal måtte streve litt. For å få dette til, har det vært nødvendig å ta hensyn til og studere mange av de nye(re) elektroniske hjelpemidlene som er blitt tilgjengelige.

Beherskelse av kunsten å søke i kildebøkene er helt essensielt for å komme noen vei (på vettug tid, iallfall) med den "nye" Mesternøtta. Mange vil trolig ha nytte av en veiledning i hvordan man ved å kombinere gamle og nye hjelpemidler kommer seg fra start til mål i en konkret oppgave. Vi skal derfor under se detaljert på hvordan man kan fullføre MN 16.

De bøkene man uansett må ha tilgang til for å løse MN fremover, er følgende:

Papir: Tanums store rettskrivningsordbok - TAN

Elektronisk: Store Norske Leksikon - SNL; samt fra Ordnett: Fremmedord - FO, Norsk Ordbok - NO, Norske synonymmer - SYN, Norsk Riksmålsordbok - NRO

Det kan nok i teorien la seg gjøre å løse MN med bare kildebøkene til hjelp. Guiden blir dog langt mer virkelighetsnær hvis man regner med at løserne har "nogo attåt". Tilgang på 3-4 øvrige hjelpemidler, nærmere bestemt Norsk Kryssordleksikon [NKL] og Daniel Danielsens [DD] bøker (Stor kryssordbok, KryssordeXperten og gjerne også Kryssordleksikon) er realistisk.

Denne veiledningen er delt opp i to hoveddeler: Først en gjennomgang av hvor hvert enkelt ord er hentet fra (mange av ordene finnes selvfølgelig i mer enn en av kildene), med tekstsitater som underbygger nøkkelordene. I del to kommer den praktiske gjennomgangen av hvordan oppgaven kan løses, fra første til siste ord.

HOVEDDEL 1: Oversikt over kilder til de enkelte løsningsord og nøkkelord

FEST/MEGALESIA:

SNL, oppslag "Kybele"

SITAT: Kybele [...] ble av grekerne tidlig blandet sammen med Rhea og i Roma (fra 204 f.Kr.) dyrket som Magna mater med festen Megalesia.

FRUKT/PLOMMETOMAT:

NO, oppslag "plommetomat" [ikke spesifikt definert]

+ NO, oppslag "tomat"

SITAT: (frukt av) planten *Lycopersicon esculentum*

ER LUNGELAVET/STORVOKST:

NRO, oppslag "lungelav"

SITAT: bot. storvokset, bladlignende lav...

PERSON SOM STUDERER/GEOTEKNIKER:

NRO, oppslag "geotekniker"

SITAT: fag. person som studerer, er spesialist i geoteknikk

KROPPSDEL/BLINDTARM:

NRO, oppslag "blindtarm"

SITAT: anat. blindt endende tarmavsnitt på overgangen mellom tynntarm og tykktarm

ER NOEN HUS/TOLVETASJES:

NO, oppslag "tolvetasjes"

SITAT: ub. et tolvetasjes hus

BINDEMIDDEL/LATEKSLIM:

SNL, oppslag "latekslim"

SITAT: dispersjonslim laget på basis av en lateks...

+ NRO, oppslag "lim"

SITAT: 1 [...] klebrig bindemiddel

LOV I GAMMEL TID/BJARKØYRETT:

TAN, oppslag "bjarkøyrett"

SITAT: lov for handelsplasser i de nordiske land i gammel tid

POLITISK RETNING/AUSTRONAZISME:

FO, oppslag "austronazisme"

SITAT: østerriksk nasjonalsosialisme

PLAGG/PERSIANERKÅPE:

TAN, oppslag "persianerkåpe" [ikke spesifikt definert]

NOE FOR BLESEN/DYREMEDISIN:

TAN, oppslag "dyremedisin" [ikke spesifikt definert, men selvforklarende]

+ NO, oppslag "bles"

SITAT: ... en hest med bles / Bles(s)en (hestenavn)

KAN PERSON VÆRE/SNARHENDT

NRO, oppslag "snarhendt"

SITAT: mest dial. snar, rask med hendene; rapphendt

KAN KJØRETØY VÆRE/BELTEGÅENDE:

NO, oppslag "beltegående"

SITAT: beltegående kjøretøyer

BESTRYKNINGSMIDDEL/HERDELAKK

TAN, oppslag "herdelakk" [ikke spesifikt definert]

+ SNL, oppslag "lakk"

SITAT: Bstrykningsmiddel som brukes til overflatebehandling av tre, metall, papir, lær, stein og andre materialer...

SKRIVER/PAMFLETTIST

TAN, oppslag "pamflettist"

SITAT: pamflettskriver

VERDI/PERSENTIL:

FO, oppslag "persentil"

SITAT: d.s.s. prosentil

+ FO, oppslag "prosentil"

SITAT: (i statistikk) verdi som danner grensepunkt mellom to deler (intervaller)...

PERIODE/STORHETSTID:

NRO, oppslag "storhetstid"

SITAT: strålende, ærefull tid, epoke, særl. i et folks historie; glanstid; glansperiode

KVERSETIN/FARGESTOFF:

NO, oppslag "kversetin"

SITAT: gult fargestoff utvunnet av kversitron

GAMMEL MYNT/ENGELSDALER:

NRO, oppslag "engelsdaler"

SITAT: en gammel engelsk gullmynt med verdi fra 8 sh. 8 d til 10 sh.

MEDLEM AV BIBELSK FOLK/KANAANEER:

NRO, oppslag "kanaaneer"

SITAT: kanaanitt

+ NRO, oppslag "kaananitt"

SITAT: særl. bib. person hørende til en av de semittisktalende stammer som før jødernes tid bodde i Kanaan...

INSTRUMENT/VENTILBASUN:

NRO, oppslag "ventilbasun"

SITAT: mus. basun med ventiler; t. forskj. fra trekkbasun

TILSTAND/HYPERASTENI:

TAN, oppslag "hyperasteni"

SITAT: fullstendig kraftløshet

DEL AV SOLDATUTRUSTNING/PATRONBELTE:

NRO, oppslag "patronbelte"

SITAT: belte til å bære patroner i

KAN VINGE VÆRE/DELTAFORMET:

NO, oppslag "deltaformet"

SITAT: deltaformede vinger se deltavinge

ER ROM FLERE GANGER BLITT UTSATT FOR/DEPORTASJON:

SNL, oppslag "rom"

SITAT: [...] Deportasjoner. Portugal var det første landet som brukte deportasjoner av rombefolkningen som virkemiddel. I 1538 ble grupper av rom som var født i Portugal, deportert til Afrika. Noe senere ble Brasil det vanligste deportasjonslandet. Deportasjoner til de portugisiske besittelsene i India forekom også...

PÅVIRKES AV BL.A. LYS/LENGDEVEKST:

SNL, oppslag "lysvirkning på planter"

SITAT: Lys påvirker lengdevekst, blomstring, frøspiring m.m. ved at det delvis absorberes av pigmentet fytokrom...

(En rekke oppslag i SNL beskriver andre forhold enn lys som påvirker planters lengdevekst, dette kan sjekkes ved å lese artikkeltreff på søket "lengdevekst*").

LEDER/RIKSARKIVAR:

NRO, oppslag "riksarkivar"

SITAT: leder av et lands arkivvesen og chef for riksarkivet

MOBILTELEFONFUNKSJON/DIREKTESVAR:

TAN, oppslag "direktesvar" [defineres ikke spesifikt]

Riktigheten av nøkkelordet kan man sjekke på Nettet: Googling av "direktesvar + mobiltelefon" gir bl.a. treff på www.mobilen.no/photoalbum/view2/P3NpemU9b3JnJnR5cGU9MSZpZD03MDIxMg - en mobiltelefonmanual i pdf-format. På side 46 i finner vi overskriften "Direktesvar";

SITAT: Når denne funksjonen er aktivert, kan mottakeren av SMS-meldingen sende svar direkte via servicesenteret...

DYR/BIDEVINDSSEILER:

SNL, oppslag "bidevindsseiler"

SITAT: Velella spirans, småmanetart i ordenen blæremaneter, Siphonophora...

KAN STOFF VÆRE/ALLELOKJEMISK

FO, oppslag "allelokjemisk"

SITAT: i forb. allelokjemisk stoff, kjemisk stoff som formidler informasjon mellom individer av ulike arter

KAN ANGREP VÆRE:

NRO, oppslag "overfall"

SITAT: (voldsomt, umotivert) angrep i skrift ell. tale

LAGER/VANNRESERVOAR:

TAN, oppslag "vannreservoar" [ikke spesifikt definert]

+ SYN, oppslag "lager"

SITAT: reservoar, silo, depot, forråd

DET SISTE AV FLERE/DEKKSTRØK:

NO, oppslag "dekkstrøk"

SITAT: siste malingstrøk...

ER METEREN/REPRODUSERBAR:

SNL, oppslag "lengdeenhet"

SITAT: [...] Meteren, slik den nå er definert, er resultatet av en lang utvikling for å få en internasjonalt godtatt lengdeenhet som er nøyaktig fastlagt, uforanderlig og reproduserbar. [...] Ved de siste definisjonene er lengden av meteren fastsatt i forhold til bølgelengder av lys fra et bestemt atom og tilfredsstillende dermed fullt ut kravet om en uforanderlig og reproduserbar enhet.

SPISESTED/ROTISSERI:

TAN, oppslag "rotisseri"

SITAT: restaurant med stekte retter

PÅBUDT SAK/AKTERLANTERNE:

SNL, oppslag "akterlanterne"

SITAT: [...] Akterlanterne er ifølge de internasjonale sjøveisregler påbudt på alle fartøyer underveis.

ANSATT I FISKEFOREDLINGSINDUSTRIEN/GANEJENTE:

NRO, oppslag "gane"

SITAT: ta gjeller og innvoller ut av (sild)

+ NRO, oppslag "ganejente"

SITAT [teksteksempler]: en flok ganejenter, som (hadde) staaet i silden den halve nat (Kiell. Worse 107); sildesjau med notbaser, glunter og ganejenter (B. Lie Overm. 73)

HAR UTSAGNET "2+2=4"/APODIKTISITET:

TAN, oppslag "apodiktisitet"

SITAT: ubetinget gyldighet

+ SNL, oppslag "assertorisk"

SITAT: [...] Et utsagn er apodiktisk hvis det påstår at noe er slik eller slik og at det ikke kan være annerledes. Eks.: $2+2=4$ ($2+2$ kan bare være 4, ikke f.eks. 3 eller 5).

Dermed går vi over til selve løsningsprosedyren:

Før vi starter, la det for ordens skyld være nevnt at det selvfølgelig ikke er mulig for en eneste levende sjel hver gang å finne det optimale søket eller den optimale letemetoden for et ord. Her gjennomgås kun de "beste" søkene, altså de som fører frem - og fører frem raskest. Det finnes selvfølgelig mange alternativer som også bringer løseren i mål - både gjennom tildels helt andre søk, og selvsagt ikke minst ved en annen løsningsrekkefølge for ordene. Rekkefølgen i denne guiden er bestemt av hva som fungerer i det gitte tilfellet, og vil ikke alltid være lik den man naturlig vil prøve seg først frem med under vanlig løsning.

[NB: Guiden er hovedsakelig skrevet i uke 45, og enkelte nye oppføringer i NKL mellom dette tidspunkt og lesning av guiden må påregnes. Vennligst ta med i betraktningen at hvis en fremgangsmåte for et ord som ikke inkluderer bruk av ovennevnte forum, virker tungvinn i forhold til et eller annet NKL-søk, skyldes det mest trolig nylig "påfyll" hos sistnevnte.]

Øvre høyre hjørne

Hmm...hvor skal vi begynne? Jo, der vi har en nesten 100 % sikker bokstav: POLITISK RETNING slutter med meget stor sannsynlighet på "ISME", hvilket gir oss verdifull drahjelp til KAN STOFF VÆRE. Søk på denne formuleringen i NKL (og selvfølgelig på 13 bokstaver) gir 8 treff, hvorav ett med den forjettede M på riktig plass: ALLELOKJEMISK. En rask kontroll bekrefter at formuleringen "allelokjemisk stoff" forekommer i en av kildebøkene, så vi satser - iallfall foreløbig - på ALLELOKJEMISK.

LOV i GAMMEL TID, med annenbokstav J, ser ut som et passende bytte nr. to. Hos DD finnes en og bare en kandidat på "LOV": BJARKØYRETT. Det høres jo lovende ut, og etter lesning av ordets definisjon i TAN kan vi slå oss til ro med at vi har en sikker "grunnmur" i hjørnet.

Interessant nok passer dermed kun ROTISSERI, og med litt godvilje KONDITORI, inn som SPISESTED ved en titt i det samlede materiale av hjelpemidler.

Leting/søk etter FRUKT (DD + NKL til sammen) med ?L????O??? gir bare PLOMMETOMAT som mulig svar.

Stemmer sistnevnte, er KAN ANGREP VÆRE snart modent for fall. Søk på ADJEKTIV (NKL) og ?M????R? gir 10 treff, derav to i utgangspunktet tenkelige svar: IMAGINÆRT og UMOTIVERT. Begge muligheter noteres.

Vi prøver nå adjektivsøk (dvs. "adjektiv,11") i NKL på KAN HUS VÆRE (og satser først på ROTISSERI fremfor KONDITORI): ?O?N???S??? og ?O?V???S??? gir begge ett treff, hhv. TORNEBESATT og TOLVETASJES - ikke verst! Med PLOMMETOMAT, ROTISSERI, TOLVETASJES og UMOTIVERT på plass i ett jafs er plutselig mye av hjørnet løst.

DET SISTE AV FLERE kan nå finnes ved forsøket ?E???T?Ø? i Ordnett (Oppslagsord). Vi får totalt 3 treff, deriblant det åpenbart riktige DEKKSTRØK.

Hva så med PERSON SOM STUDERER? Et nytt søk på "Oppslagsord" i Ordnett, ?E?T?K?I???, gir 8 treff, blant dem både GEOTEKNIKER og VEITEKNIKER. Sjekk av teksten i NRO viser at førstnevnte er korrekt.

Nå gjenstår kun ANSATT I FISKEFOREDLINGSINDUSTRIEN i dette hjørnet. Ordnett-søk etter ?A?E?E?T? gir treff på 9 forskjellige ord, og GANEJENTE sitter perfekt. Første hjørne løst!

Nedre høyre hjørne

Her er det greit å notere seg med én gang at BESTRYKNINGSMIDDEL "må" slutte på "-LAKK" eller "-MALING".

La oss se på HAR UTSAGNET "2+2=4". Prøver man seg med søket "2+2=4" (med eller uten gåseøyne) i alle varianter av "Avansert søk" i SNL, får systemet hetta og melder om enten 0 eller over 1000 treff. På "Normalsøk", derimot, gir dette søket (med gåseøyne) ett enslig treff; artikkelen "assertorisk". Her omtales også det apodiktiske utsagn 2+2=4. Vår løsning, APODIKTISITET (= ubetinget gyldighet) passer her med det ønskede "-LAKK".

Vi kan nå prøve PLAGG i NKL; ???S?????P? gir tre treff, KUNSTNERKAPPE, PELSVERKSKÅPE og PERSIANERKÅPE. Disse skriver vi ned.

Stikkordet ER METEREN ser kanskje "umulig" ut å søke på, men dengang ei: Skriv rett og slett METEREN ER i Avansert søk, Hel setning i SNL, og nok en gang kommer bare én artikkel opp: lengdeenhet, avsnittoverskriften FYSISKE ENHETER. Løsningen REPRODUSERBAR går i hop med PERSIANERKÅPE.

Nå har vi to sikre (praktisk talt, iallfall) bokstaver (...R...I.) til å assistere oss i jakten på FARGESTOFF. I NKL kommer KVERSETIN og QUERCETIN opp. Disse noteres.

VERDI på 9 bokstaver med R som fjerde og I som åttende gir også to treff (DD): PERSENTIL og PROSENTIL. Igjen skrives begge ned.

Hvis vi så langt har fått med oss riktige løsningsord, bør søket ?K????N?E??? i Ordnett enkelt gi oss PÅBUDT SAK. Imidlertid, blant de tre treffene finner vi faktisk både SKIBSLANTERNE (som finnes med "P" i TAN) og AKTERLANTERNE. Sistnevnte nevnes spesifikt som "påbudt" i SNL, men før vi skriver noe med kulepenn kan jo se på et annet ord:

KAN PERSON VÆRE sjekkes ved Ordnett-søkene ???R?P?D? (i tilfelle SKIPSLANTERNE) og ???R?E?D? (i tilfelle AKTERLANTERNE). Førstnevnte kan forkastes, og med AKTERLANTERNE står vi igjen med SNARHENDT, UBEROENDE, USORGENDE og USØRGENDE. Disse settes på vent til LAGER er funnet.

PERSON AV BIBELSK FOLK: Ordnett igjen; søket ???A?N?E? gir to svar, KANAANEER og URSANNHET. Liten tvil om den.

BESTRYKNINGSMIDDEL: Samme sted nok en gang - søket ???D?LAKK gir 1 treff: HERDELAKK. Den ser bra ut.

På LAGER har vi nå tre (så å si) sikre og tre usikre kryssende bokstaver: ?A???E????A? gir 10 treff i Ordnett, deriblant den opplagte "vinneren": VANNRESERVOAR. Dermed blir det SNARHENDT, PERSENTIL og KVERSETIN på de gjenstående ordene i hjørnet.

Nedre venstre hjørne

KAN VINGE VÆRE finner vi ved å søke på VINGE* i "All tekst" i Ordnett. Blant de 93 treffene i NO er DELTAFORMET. Det ser jo ikke dumt ut, men vi kan tillate oss å vente med kulepennen et lite øyeblikk.

Stemmer DELTAFORMET, blir PAMFLETTIST (ifølge både DD og NKL) det eneste som passer på SKRIVER.

Da er tiden inne til å se om det dukker opp noen brukbare DYR på forsøket ?I?E????S???? i NKL. Jo'a: BIDEVINDSSEILER og MIMESVALESTJERT. Siden sistnevnte ikke synes mulig å oppdrive i kildebøkene (samt at en fugl trolig ville hatt nettopp "FUGL" som nøkkelord), satser vi på maneten. Både bokstav 8 og 12 - og forsåvidt 14 - ser jo ut til å harmonere svært godt med de kryssende ordene.

DD og NKL kommer begge opp med ENGELSDALER under letingen (bokstavene ???E????E?) etter GAMMEL MYNT (søker og leter på bare "MYNT"), NKL i tillegg med det høyst tvilsomme forslaget DALERSEDEL. Uansett, NRO varter opp med en "bankers" definisjon på førstnevnte, så den saken er biff.

På KAN KJØRETØY VÆRE, gir adjektivsøk med ???T????D? i NKL drøye 50 treff, hvorav to skiller seg ut: BELTEGÅENDE og SAKTEGÅENDE. Begge avanserer til notatblokken i første omgang.

Hvis kjøretøyet vårt slutter på "-GÅENDE", kan vi sjekke PÅVIRKES AV BL.A. LYS med søket ???G?E???S? i Ordnett. Av et titalls treff, er det overhodet ingen tvil om at LENGDEVEKST er ordet vi vil ha. [For øvrig: SNL, Avansert søk, Hel setning etter "LYS PÅVIRKER" gir treff kun i den ene artikkelen vi trenger, men det søket skal det noe til å finne.]

PERIODE: Søket ???R?E???I? i Ordnett gir rundt 20 treff - det eneste passende ordet er STORHETSTID.

På TILSTAND, hvor vi har tre sikre bokstaver, får vi - ved å søke på ?????A?T?N? i Ordnett - mindre enn 20 treff. HYPERASTENI er et soleklart valg.

Elektroniske søk på ?Y?E?E???I? (prøver å finne NOE FOR BLESEN) gir ikke noe som helst brukelig, da svaret ikke er oppslagsord i noen av de elektroniske kildene. Men når vi har funnet ut at "BLESEN" er et hestnavn, og ser at løsningen ikke kan begynne på "HEST-", burde det med Y og E inne være en smal sak å se starten "DYRE-". Da kan man jo åpne Tanum og lese svaret der: DYREMEDISIN.

MOBILTELEFONFUNKSJON står nå alene igjen. Dette må man bare stave og streve litt med - eventuelt bla igjennom TAN, da - til man finner DIREKTESVAR. Tredje hjørne i boks - og et godt eksempel på at ordene blir tatt i en annen rekkefølge enn det som i utgangspunktet virker mest rasjonelt.

Øvre venstre hjørne

Vi begynner med ER LUNGELAVET, hjørnets tydelige inngangsort. Definisjonen i NRO gir svaret: "storvokset, bladlignende lav..." I dagens språkdrakt: STORVOKST.

Deretter ER ROM FLERE GANGER BLITT UTSATT FOR: "ROM" kan bety så mye, men ordlyden tilsier at vi lar værelser, brennevin, det matematiske uttrykket, sjøuttrykket og leselageret (som i CD-ROM) være, og slår opp i SNL på følgende "rom": "etnisk gruppe som tidligere ble betegnet som sigøynere". I artikkelens innholdsrubrikk til venstre finner vi stikkordet "Deportasjoner". DEPORTASJON passer utmerket sammen med siste O i "STORVOKST".

Det er vel helst på dette punktet det enten brister eller bærer i dette hjørnet: Vi kan jo først se om vi får til noe med søket ?????O???ISME i Ordnett i jakt på POLITISK RETNING. Av de 8 forskjellige treffene, er tre potensielle kandidater: AUSTRONAZISME, ANTIPOPULISME og EPISKOPALISME. Alle skrives ned.

På tide å se på LEDER: NKL har 10 alternativer med den sikre S-en, men kun to som passer hvis vi også sjangser på at søket etter "POLITISK RETNING" (bare A nest sist som gjør susen, viser det seg) holder: RIKSARKIVAR og RIKSADVOKAT.

Vi sjekker disse opp mot KROPPSDEL, som med T i sjette gir 4 treff I NKL: ALBUETOPP, BLINDTARM, INSEKTLEM og ØYENSTEIN. Sammenlignet med våre to LEDER-kandidater, passer kun BLINDTARM med RIKSARKIVAR, ingen passer med RIKSADVOKAT. Dessuten gjør den andre I-en i RIKSARKIVAR seg veldig bra som nest siste bokstav i BINDEMIDDEL, som veldig fort kan slutte på "-LIM".

Søk på INSTRUMENT i NKL med ???T?L???? (sikker bokstav fra STORVOKST, forhåpentlig riktig fra BLINDTARM) gir bare 1 treff: VENTILBASUN. Da dette også går i hop med AUSTRONAZISME, må hjørnet betraktes som solid låst.

Nå tar vi BINDEMIDDEL: Det defensive søket (Normalsøk i SNL) `_A__S_I_*` gir 226 treff (`*_A__S_I_` gir 110), mens det offensive `_A__SLIM*` gir ett eneste: LATEKSLIM.

Med litt flaks finner vi kanskje nå DEL AV SOLDATUTRUSTNING ved "Søk i svarord" i NKL? Jada, 5 treff (på ???R?N?E?T?), og ikke akkurat vanskelig å plukke riktig ord: AFFFRONTERTE, MAKRONTERTE, PATRONBELTE, SAFRANHETTE, SITRONTERTE.

Dermed står bare FEST igjen. Vi har fire sikre bokstaver, og prøver oss i SNL: `_E_A_E_I_*` gir 18 treff, `*_E_A_E_I_` gir 13. Vi søker inne i artikkeltekstene på "fest" (dobbeltrykk på Ctrl og F, og skriv inn "fest" i "Søk etter"-feltet). Artikkelen "Kybele" nevner "festen Megalesia", og således er både hjørnet og hele oppgaven ferdig - voila!

Med dette fremstår forhåpentlig oppgaven som noe mer spiselig for en del av de dyktige "gamlemåte"-løserne som grunnet manglende søkeferdigheter har følt den "nye" Mesternøtta mer eller mindre som en telefonstolpe i solar plexus. Det kan ikke gjentas for ofte: Skal man gi seg i kast med denne oppgaven, MÅ man beherske elektronisk søking rimelig godt.

Det er også en annen ting som bør understrekes: Her ble kun vellykkede søk vist og gjennomgått - riktig kilde å søke i, samt akkurat den ordlyden som innen rimelighetenes grenser gir færrest treff. Slik blir det ikke i virkeligheten: Man kan nesten aldri VITE med sikkerhet at et spesifikt søk vil være matnyttig. Mange ganger er det overveldende sannsynlig, noen ganger nokså sannsynlig, noen ganger mindre sannsynlig at det eller det søket vil føre frem. Men like sikkert som at et objektivt sett "overveldende sannsynlig" godt søk før eller senere vil slå feil, er det at et "mindre sannsynlig" godt søk en gang iblant vil være akkurat det som trengs.

Da er det bare å mobilisere all tilgjengelig kryssordmuskulatur og forsone seg med at her gjelder uttrykket "no pain, no gain"...

Alle som har spørsmål, kommentarer m.m. til denne artikkelen er velkomne til å skrive inn på Mesternøtta-avdelingen i Kryss og Tvers-forumet. Så langt som mulig skal alle få utfyllende svar på det de lurer på.

Hilsen
Kryssordforfatteren

GUIDE TIL MESTERNØTTA 17

Da er tiden kommet for en ny veiledning i hvordan takle den "nye" Mesternøtta. Denne gangen skal vi bygge videre på info fra guiden til MN 16, og gjennomgå en del mer avansert søketeknikk. For liste over kildebøker, forutsatte øvrige hjelpemidler og alle forkortelser, se guiden til nr. 16.

HOVEDDEL 1: Oversikt over kilder til de enkelte løsningsord og nøkkelord

KAN TRAKT VÆRE/HJORTERIK:

NRO, oppslag "hjorterik"

SITAT (teksteksempel): (*traktene innenfor Vingen har*) hørt til de hjorterikeste på Vestlandet (Brøgger *Det norske f. i oldt.* 78)

APPARAT/FLEKSOMETER:

TAN, oppslag "fleksometer"

SITAT: apparat til å måle formfasthet

VAR VANLIG I DANMARK OG SØR-SVERIGE/GRAVKISTE

SNL, oppslag "gravkiste"

SITAT: (arkeol.), kiste bygd av stein eller oppreiste heller og dekket av flate steiner. [...]

Steinkister ble vanlige i steinalderens sluttperiode i Danmark og Sør-Sverige.

MØBELMATERIALE/BANGKOKTEAK

TAN, oppslag "bangkokteak" [ikke spesifikt definert]

+ SNL, oppslag "teak"

SITAT: [...] Teak er på grunn av sine mange gode egenskaper anvendt på en rekke områder,

f.eks. i skipsbygging (særlig til dekkplanker) og til vinduer, dører, parkett, møbler, hagemøbler...

UTSTYR PÅ FISKEBÅT/GARNRULLE

TAN, oppslag "garnrull(e)" [ikke spesifikt definert]

+SNL, oppslag "garnrull" (SNL bruker formen "garnrulle" med E i artikkelen "garnbåt".)

SITAT: trerull av varierende lengde og diameter (maksimum ca. 12 cm diameter) på båter som fisker med garn

FETEVARERHANDEL/CHARCUTERIE:

SNL, oppslag "charcuterie"

SITAT: fetevare-, delikatessehandel

UTSKILT STOFF/EKTOENZYM:

FO, oppslag "ektoenzym"

SITAT: enzym som blir skilt ut av cellen der det dannes, og virker utenfor den i mots. til endoenzym

+ FO, oppslag "enzym"

SITAT: (kjem.) betegnelse for visse organiske stoffer...[...] jf. ektoenzym endoenzym

NOBELPRISVINNER/MAETERLINCK:

SLN, oppslag "Maeterlinck, Maurice"

SITAT: [...] Maeterlinck utgav også en lang rekke essayistiske verker om naturen og om metafysiske spørsmål som oppnådde en stor leserkrets. Det var ikke minst for dem at han i 1911 fikk Nobelprisen i litteratur.

TITTEL PÅ FLERE BØKER/RUNAWAY:

SNL, oppslag "Dell, Floyd"

SITAT: [...] Han slo igjennom med romanen *Moon-Calf* (1920), en skildring av etterkrigsungdommens rotløshet. Så fulgte bl.a. *The Briary-Bush* (1921), *Runaway* (1925),...

+SNL, oppslag "Munro, Alice"

SITAT: ...kanadisk forfatter. [...] Av andre novellesamlinger kan nevnes ... *Runaway* (2004)...

OPPFINNER/MARCONI:

SNL, oppslag "Marconi, Guglielmo"

SITAT: [...] Den jordede, vertikale senderantennen er en av Marconis oppfinnelser.

SJELDENT FENOMEN/HEMIBALLISMUS:

SNL, oppslag "hemiballismus"

SITAT: en sjelden form for ufrivillige bevegelser som består i voldsomme svingende bevegelser av lemmene på den ene siden av kroppen, oftest armene.

TID DA MAN STÅR TIDLIG OPP/BAKSTOTTE:

NRO, oppslag "bakstotte"

SITAT: om eldre ell. landsforh., baker-otte

+NRO, oppslag "bakerotte"

SITAT: om landsens ell. eldre forh., tid da en har større bakst fore og derfor står tidlig opp

MASKINDEL/HARNISKSNOER:

TAN, oppslag "harnisksnor" [ikke spesifikt definert]

+ TAN, oppslag "harnisk"

SITAT: tekn. snor i en jacquardmaskin

ROCKGRUPPE/YARDBIRDS:

SNL, oppslag "Yardbirds, The"

SITAT: britisk rockgruppe dannet 1963 av bl.a. sangeren Keith Relf.

STOR PLATE/POLAROIDARK:

SNL, oppslag "Land, Edwin Herbert"

SITAT: Land utviklet i sin studietid ved Harvard University en metode for fremstilling av polarisatorer for lys i form av store plater, *polaroidark*.

ER FRA 1700-TALLET/DØLEVISER:

SNL, oppslag "bygdemål"

SITAT: [...] Edvard Storms *Døleviser* er også fra 1700-tallet.

ROM/VAREKJELLER:

TAN, oppslag "varekjeller" [ikke spesifikt definert]

+SYN, oppslag "rom"

SITAT: ...kammers, kjeller, kjøkken...

YSTERIUTSTYR/OSTEKLEDE:

TAN, oppslag "osteklede" [ikke spesifikt definert]

For ordentlig forklaring må man ut på Nettet: På <http://sornett.no/page.php?mtid=6&elid=1615> berettes det om tilvirkningen av osten "Blå fra Bø" på Dørumsgaard Osterier:

SITAT: [...] Mens melken røres til riktig surhetsgrad gjøres formene klare. 20 Blå fra Bø med en vekt på ca 2 kilo produseres ved hver ysting. I formene legges osteklede for å drenere osten...

MINERAL/BILLEDSTEIN:

SNL, oppslag "billedstein"

SITAT: Annet navn på mineralet agalmotitt.

NATURFENOMEN/LØSSKODDE:

NRO, oppslag "løsskodde"

SITAT: (drivende) skodde i dotter ell. flak (NB: Her blir selvsagt også RØKSKODDE [NRO] godtatt)

GÅRD MED MUSEUM/BJØRGAN:

SNL, oppslag "Bjørgan"

SITAT: Bjørgan, gård i Tynset kommune, Hedmark, i Kvikne... [...] Bjørnstjerne Bjørnson ble født her. Bjørnsonmuseum.

PLANTESYKDOM/BAKANAE:

SNL, oppslag "gibberelliner"

SITAT: [...] I Japan hadde man lenge kjent til en sykdom hos risplanter, *bakanae*, «tåpelig plante», som ytrer seg ved at planten blir meget lang, spinkel og blek med sterkt nedsatt avling.

HADDE EN FRANSK FORFATTER SOM FORBILDE/MORATIN:

SNL, oppslag "Moratin, Leandro Fernández de"

SITAT: spansk dramatiker, med Molière som forbilde

+SNL, oppslag "Molière":

SITAT: fransk forfatter, Frankrikes største komediedikter

BY PÅ UNESCO-LISTE/PROVINS:

SNL, oppslag "Provins"

SITAT: liten by i Frankrike [...] Byen, som har en velbevart middelalderarkitektur, ble i sin helhet ført opp på UNESCOs Liste over verdens natur- og kulturarv i 2001.

SANSEORGAN/OTOCYST:

FO, oppslag "otocyst"

SITAT: høreblære, sanseorgan hos virvelløse dyr

FUGL/HAVELLE:

NO, oppslag "havelle"

SITAT: dykkanden *Clangula hyemalis*; isand

SPURVEFUGLSLEKT/XENICUS:

SNL, oppslag "klatresmetter"

SITAT: klippesmetter, *Acanthisittidae*, fuglefamilie i ordenen spurvefugler. [...] En av artene, stephenklatresmett, *Xenicus lyalli*, er utdødd i nyere tid. (NB: Her finnes også en alternativ løsning som selvsagt er OK; slekten *Serinus* i finkefamilien, konkret nevnt i SNL-artiklene "kanariirisk", "sitronirisk" og "gulirisk".)

GASSFELT/URENGOJ:

SNL, oppslag "Urengoj"

SITAT: naturgassfelt i Russland

FIN/FISTELAKTIG:

NRO, oppslag "fin"

SITAT: (om tone, klang) tynn; spe; (om stemme, også:) fistelaktig

LANDSKAPSFORM/STRANDFLATE:

SNL, oppslag "strandflate"

SITAT: landskapsform, se strand

REN/KOSCHER:

SYN, oppslag "koscher"

SITAT: ren

KAN JORD VÆRE/UDYRKELIG:

NRO, oppslag "udyrbbar eller udyrkelig"

SITAT: litt. ikke dyrkbar; uegnet til opdyrkning

+NO, oppslag "dyrkbar"

SITAT: dyrkbar jord/dyrkbare arealer

VAREMERKE/ALKATHENE:

SNL, oppslag "Alkathene"

SITAT: registrert varemerke på det første kommersielt fremstilte polyetylen (ICI 1940)

SLEKT I GRESSFAMILIEN/ZIZANIA

SNL, oppslag "Zizania"

SITAT: slekt i gressfamilien, står risslekten nær

ER UBEBODD/SKOGERØYA

SNL, oppslag "Skogerøya"

SITAT: delvis skogkledd øy i Sør-Varanger kommune, Finnmark, på sørsiden av Varangerfjorden; 129 km², ubebodd.

VANNLEDENDE SAK/TAKNEDLØPSRØR:

TAN, oppslag "taknedløpsrør" [ikke spesifikt definert]

+ SNL, oppslag "vannledningssskadeforsikring"

SITAT: [...] Skade som skyldes vann fra takrenne og utvendig nedløpsrør...

PSEUDONYM/SOLOGUB:

SNL, oppslag "Sologub, Fjodor"

SITAT: pseudonym for Fjodor Kusmitsj Teternikov, 1863-1927, russisk forfatter

HAR GRISER/BUKLIST:

NO, oppslag "buklist"

SITAT: tynt bukflesk hos gris

BY VED GRENSE MOT NABOLAND/TEBESSA:

SNL, oppslag "Tbessa"

SITAT: Tebessa, by i nordlige Algerie, ved grensen mot Tunisia

VIDDE/VESTHEI:

NRO, oppslag "vesthei"

SITAT: dial. hei som ligger mot vest

+SYN, oppslag "vidde"

SITAT: hei, slette

TALES AV CA. 3000 PERSONER/BATSISK:

SNL, oppslag "batsisk"

SITAT: kaukasiske språk, en gren av den nakhiske språkfamilien, som tales av ca. 3000 i Telavi-distriktet i det østlige Georgia

ETT- ELLER TOÅRIG URT/VILLROT:

SNL, oppslag "bulmeurt"

SITAT: villrot, *Hyoscyamus niger*, ett- eller toårig urt i søtvierfamilien

PIANIST/PERAHIA:

SNL, oppslag "Perahia, Murray"

SITAT: amerikansk pianist

FOLKEGRUPPE PÅ SØRLIG DEL AV ØY/HANUNOO

SNL, oppslag "hanunoo"

SITAT: bulalakao, hampangan, mangyan, folkegruppe i Filippinene, på den sørlige delen av Mindoro

+SNL, oppslag "Mindoro";

SITAT: øy i Filippinene, sør for Luzon

DIKTSAMLING FRA 1950/PERDIDA:

SNL, oppslag "Ibarbourou, Juana de"

SITAT: [...] I de senere diktsamlingene, f.eks. *La rosa de los vientos* (1930), med surrealistiske trekk, *Perdida* (1950) og *Elegía* (1967)...

OBS! OBS! Selv om et søk er markert med gåseøyne for oversiktighetens skyld i denne guiden, skal gåseøyne IKKE benyttes i søk UNNTATT der det er uttrykkelig spesifisert!

Øvre høyre hjørne

FETEVARERHANDEL ser ut som et bra ord å begynne med. Søk på hele ordet gir intet resultat, men når vi isteden prøver FETEVARER* i SNL, åpenbarer CHARCUTERIE seg med perfekt definisjon allikevel. En god start.

Vi sjekker VAREMERKE med H i sjetten. Hjelpeskildene er skjønt enige om at det må bli ALKATHENE, hvilket noteres på kladdblokken.

For å finne ER UBEBODD, kjører vi først søket UBEBODD (80 treff) i SNL, klare til å prøve UBEBODD (63 treff) om nødvendig. Vi vet ikke sikkert om vår løsning er eget oppslagsord, men vi nøyer oss i første omgang med å myse igennom disse. Det er da bare to oppslag som trenger en nærmere sjekk: AMSTERDAM - en øy i det Indiske hav, og SKOGERØYA i Finnmark. Førstnevnte er ubebodd med unntak av en vitenskapelig stasjon, sistnevnte er ubebodd punktum.

En rask kontroll av SKOGERØYAs holdbarhet kan nå foretas ved å undersøke ordet som skjærer inn i hjørnet, UTSKILT STOFF. Fire treff i FO og 11 i NRO er alt vi får opp (søker på ?????N?Y?). Ved å lese definisjonen av EKTOENZYM i FO, finner vi ut både at dette er korrekt ord, og at øya "vår" kan være verdt å satse videre på. Men siden endelsenRØYA ikke akkurat vil være sensasjonell å finne blant andre ubebodde øyer som eventuelt måtte skjule seg i teksten i SNL, venter vi litt med å sprette champagnen.

PSEUDONYM med U i sjetten av syv gir åtte treff hos DD, men søk i SNL (Avansert søk, Alle ordene, søker med: [det aktuelle pseudonymet] pse*) viser at bare tre av disse er omtalt som pseudonym der; MOEBIUS, SOLOGUB og THALIUS.

Nå har vi fått nok "kjøtt" til å se etter APPARAT: ?L?K?O/H???? fører frem til FLEKSOMETER, og bare det, hos både DD og NKL.

Finner vi nå en PIANIST som passer med ?E???I?, begynner det å ligne noe. Det viser seg at både HELLVIN og PERAHIA vil være med og kjempe om plassen.

VIDDE ser litt kinkig ut - ingen av hjelpemidlene kan bistå - ihvertfall ikke direkte. Men hvis vi tenker over mot mengdebegreper og ("større") synonymer: Under hvilke(t) mengdebegrep(er) og/eller synonym(er) kan denne vidden tenkes å være oppført? SLETTE (synonym) og TERRENG (mengde) er kanskje det mest nærliggende. I NRO defineres "vidde" som "Slette". Dette må man med rimelighet kunne si er oppnåelig å finne frem til "ute i felten". OK; i NKL fører søket SLETTE,?E???E? oss til svaret VESTHEI. Siden VIDDE er "synonym nr. 1" til HEI i SYN, må vi si oss meget fornøyd med det. For en alternativ fremgangsmåte, studér teknikken i neste avsnitt.

Nå står eller faller hjørnet med MØBELMATERIALE - vi har følgende å gå etter: ?A?G?O/B?T?N/A?. Imidlertid hjelper ingen søk - dette tyder på et ord fra TAN (evt. at vi har misset et løsningsord på veien). Da kan vi enten prøve å stave oss frem eller begynne å bla i TAN. Hvis vi ikke har noen ekstra muligheter oppe i ermet, da? Dette ordet er, iallfall såfremt det er norsk, nesten garantert sammensatt. Det går i slike tilfeller an å prøve å finne fremre og bakre del separat. Bakre del er i tilfelle den som i seg selv gir synonymiteten med stikkordet. Gode muligheter for bakre del her er: 1) ooooo-B?T?A/L? 2) oooo-?O?T?A/L? 3) ooooo-O?T?A/L? 4) ooooo-?T?A/L? 5) oooooo-T?A/L? Søker/leter i NKL + DD på MØBELMATERIALE. Etter for sikkerhets skyld å ha notert BIBOLO og ROTANG (begge inneholder to av tre potensielt riktige bokstaver), står vi igjen med en kandidat det lukter fugl av: TEAK! Første del av ordet går dermed i så fall slik: ?A?G?O/B?. Hvis vi ikke orker å prøve oss på frihånd med å stave frem noe, kommer Ordnetts "Kryssordhjelper" til sin rett, og av totalt 9 treff skiller Bangkok seg klart ut. Vi åpner TAN, og finner nettopp BANGKOKTEAK. Dermed går hjørnet opp med SOLOGUB og PERAHIA. One down, five to go!

Øvre venstre hjørne

På KAN TRAKT VÆRE skal vi nå virkelig bestrebe oss på å søke effektivt i "All tekst" i Ordnett: Det enkleste og tryggeste, TRAKT*, gir 492 (21 + 90 + 381) treff i FO, NO og NRO til sammen. Det tar ikke lang tid å gå igjennom - det er ikke SÅ mange adjektiver på 9 bokstaver blant disse, men allikevel: Deler vi opp søkene i hhv. "TRAKT" og "TRAKTE*", slipper vi å spille masse tid på traktorer, traktater m.m., og kommer ned i (3 + 10 + 54) 67 pluss (7 + 35 + 122) 164 treff. Så enkelt reduserte vi antallet treff med over 50%! Det er imidlertid mulig å kutte enda mye mer (dette fungerer med adjektiver og verb, ikke substantiver!!): I NRO, og delvis FO - men bare svært sjelden i NO -, er oppslagsordene etterfulgt av en parentes som forteller hvilken ordklasse de tilhører. Søkene "+trakt +adj" og "+trakte* +adj" gir beskjedne 3 + 16 treff i NRO - vi startet altså med 381 treff der, lå på 176 på mellomstasjonen, men endte opp med kun 19! Av disse formelig roper HJORTERIK på oss, og teksteksempelet fjerner det som måtte være av tvil.

VAR VANLIG I DANMARK OG SØR-SVERIGE ser også ut til å inneholde nok data til å innlede en leteaksjon fra scratch. Etter noen frustrerende bomsøk fatter vi mistanke til at "Sør-Sverige" ikke er søkbart, og får dette bekreftet ved å søke kun på dette ordet. Er det så realistisk å finne ut hvordan man allikevel kan søke på "Sør-Sverige"? Undertegnede mener ja - har man tidligere vært borti andre feil/mangler i søkesystemene for SNL og Ordnett (det er bl.a. større eller mindre problemer med både punktumer, kommaer, parenteser, tall - både hele tall, desimaltall og brøker, samt bokstavene ÆØÅ), er det knapt noen overraskelse at dette gjelder bindestreker også. Løsningen er ikke verre enn at man lar bindestreken bli til et mellomrom. (Jeg fant ut dette på 30 sek., hvorfor skulle ikke du?) Avansert søk, Hel setning, og altså UTEN gåseøyne (NB: Normalsøk MED gåseøyne fører også frem, men p.g.a. søkestøy må man igjennom 141 treff) på "DANMARK OG SØR SVERIGE" blir dermed meget givende: 33 treff, hvorav GRAVKISTE desidert ser best ut.

GÅRD MED MUSEUM virker høyst overkommelig hvis ?J?R??? holder. DD angir én mulighet på GÅRD (NKL null): BJØRGAN, hvilket en rask titt i SNL bekrefter som rett. Med det er hjørnet låst.

BY PÅ UNESCO-LISTE blir neste; Et meget kjapt gløtt i SNL vedr. UNESCO og deres (verne)liste, gjør at vi føler oss trygge på søket (Hel setning) "BY UNESCO LISTE". 177 alfabetisk ordnede treff tar svært beskjeden tid å se igjennom og finne den eneste byen som passer: PROVINS.

FIN bør nå være mulig å søke opp med ?I?T???K??? i Ordnett. Seks adjektiver dukker opp, og når FISTELAKTIG viser seg å være et av definisjonsordene under NRO-artikkelen "fin", er saken grei.

For å finne UTSTYR PÅ FISKEBÅT er "Søk i svarord" etter ?A?N???L? i NKL det mest saliggjørende: To interessante ord dukker opp: GARNRULLE og GARNSPILL. Etter å ha knyttet førstnevnte ekstra sterkt til nøkkelordet gjennom lesning av artikkelen "garnbåt" i SNL, sjekker vi først ut det:

SPURVEFUGLSLEKT-forsøket _E_I_U_* i SNL gir 65 treff (170 på *_E_I_U_). Finner tre iriskarter i slekten *Serinus*, og en klatresmettart i slekten *Xenicus*. Klatresmetter beskrives som en familie i ordenen spurvefugler, iriskene som tilhørende finkefamilien. *Xenicus* kan derfor antas å være fasit (hvilket det er), men siden finkefamilien også tilhører spurvefuglene, er selvsagt *Serinus* helt OK.

Midtre venstre side

Først NOBELPRISVINNER; DD og NKL gir oss begge tre stk. med den sikre bokstaven vi allerede har: LANDSTEINER, MAETERLINCK, PONTOPPIDAN. Ned på blokken med dem foreløbig.

Utenfor selve hjørnet ligger REN. Vi har ?O????? - DOGGFRI, GODDEMT, JORDREN og KOSCHER passer. Men sammenholdt med Nobel-gutta, må det bli KOSCHER, og det må bli MAETERLINCK.

SANSEORGAN (søker med * bak i All tekst i Ordnett) spretter nå frem av seg selv: OTOCYST.

Hva så med OPPFINNER? Hjelpkildene er enige: MARCONI er den eneste. Noteres på kladden.

DD er nå den eneste som har en PLANTESYKDOM som passer med A-ene våre: BAKANAE, som vi heldigvis finner nevnt i SNL. Dermed dropper vi også vårt lille forbehold vedr. MARCONI.

TID DA MAN STÅR TIDLIG OPP leter vi etter med "tidlig opp" (her MÅ gåseøynene være med!) i All tekst i Ordnett. Treff på VANESAK i NO og BAKEROTTE i NRO - og forklaringen av BAKEROTTE er helt perfekt. Og så oppstår alle kryssordløseres mareritt: To tilsynelatende bankers passer ikke sammen: Skal BAKEROTTE inn, må OTOCYST ut. Før svetten står som en fontene fra pannebrasken, hiver vi oss over DD og ser om han kan hjelpe til. På TID finner vi ingenting, men TIDSPUNKT og TIDSRUM er også naturlig å se på. Og dermed finner vi jammen meg BAKSTOTTE! At dette ordet er en nær slektning av BAKEROTTE, bekreftes i NRO. Normalt ville vi kunne ha søkt i All tekst etter BAKEROTTE for å se om det fantes et slikt dobbeltgjengerord, men i forklaringen til BAKSTOTTE står "baker-otte" med bindestrek (i Ordnett funker forresten bindestrekssøk), hvilket effektivt forkludrer den muligheten.

Vi trekker nå frem Kryssordhjelper igjen for å ta GASSFELT: ?R?N?O? gir 14 treff, og vi fyller fort ut med URENGOJ. Halvveis!

Midtre høyre side

TALES AV CA. 3000 PERSONER finner man greit ved flere forskjellige søk i SNL - bare man ikke lar seg lure av punktumet i "ca.". Det registreres nemlig ikke i søk! Forsøk med hele stikkordet fører ikke frem, hvilket gjør at Avansert søk, Alle ordene etter "TALES 3000" er naturlig å prøve. (Søket "TALES AV CA 3000" [Avansert søk, Hel setning] gir ett eneste treff, men det er helt urealistisk å finne allerede i annet forsøk.) Tre treff kommer opp, og BATSISK er klart det vi er ute etter.

For å finne FOLKEGRUPPE PÅ SØRLIG DEL AV ØY kjører vi på med det mest naturlige - vi befinner oss fortsatt i SNL, på Avansert søk, Hel setning: "FOLKEGRUPPE* SØRLIG* DEL*". Etter å ha konstatert 67 treff, nøyer vi oss først med å se nærmere på artiklene der selve oppslagsordet kan passe. Dette viser seg å vrake alt unntatt HANUNÓO - som dog også går under navnet MANGYAN. For ikke å jobbe oss i hjel unødvendig, ser vi nå litt videre for å finne ut om dette kan være riktig:

Vi tar i bruk Kryssordordhjelper i jakten på SJELDENT FENOMEN: ?E??????S?U? gir 5 treff; ?E??????S?G? gir 1 treff. Og jada: HEMIBALLISMUS smekker rett på plass - altså skal vi bruke HANUNÓO.

For å finne HAR GRISER, går vi til NO. Forsøket ?U?L??? gir 56 treff, hvorav det tredje i rekken, BUKLIST, viser seg å være "vårt" ord.

Vi har nå ?U?A?A?, og finner, enten ved å se på "ROMAN" i DD eller ved å kjøre *_U_A_A_ i SNL, TITTEL PÅ FLERE BØKER: RUNAWAY.

MASKINDEL finnes bare i TAN, men heldigvis kommer det også opp som eneste plausible mulighet av behagelige 26 svar i "Søk i svarord" etter "????S?S?O?" i NKL: HARNISKS NOR.

For en ekstra bekreftelse på at sistnevnte er korrekt, sjekker vi med nøyaktig ordlyd (i SNL) etter SLEKT I GRESSFAMILIEN. 1 av 19 treff stemmer med ?I?A???: ZIZANIA. Jepp!

Nedre venstre hjørne

For å se hvor mye hjelp T-en i BAKSTOTTE kan gi oss, ser vi først etter LANDSKAPFORM: Søk på dette gir 12 treff i SNL, og av disse går STRANDFLATE inn så det durer.

POLITIKER OG FORLEGGER ser ut som et overkommelig neste bytte - søk på nøyaktig formulering (dette er selvsagt i SNL) fører ikke frem, men "POLITIKER* FORLEGGER*" (Avansert, Alle ordene) gir fem treff, hvorav to, ANDENÆS og POUJADE, noteres.

STOR PLATE gir mulighet for SNL-søkene (Avansert, Hel setning) "STOR PLATE" (1 treff), "STORE PLATEN" (0 treff), "STORE PLATER"(7 treff) og "STORE PLATENE" (2 treff). På tredje alternativ, i artikkelen "Land, Edwin Herbert", finner vi fort POLAROIDARK. Altså; inn med POUJADE også.

På HADDE EN FRANSK FORFATTER SOM FORBILDE, tar vi igjen "Hel setning"; "SOM FORBILDE" gir 92 treff, og en rask gjennomgang avslører at både GOLDONI og MORATIN tilfredsstiller kravet.

Ordnetts Kryssordhjelper hjelper oss nå med MINERAL: ?N???D?T??? gir kun to irrelevante treff, mens ?I???D?T??? gir ett eneste - BILLEDSTEIN! Følgelig skal også MORATIN være med oss.

NKL-søk etter ROM (med ?A???J?L???) stemmer med BANKKJELLER og VAREKJELLER. Dermed avgjør det gjenstående kryssende ordet hva som brukes:

Søket ?A???L? etter FUGL gir en håndfull muligheter, men bare en som matcher med det vi ellers har: HAVELLE (til VAREKJELLER).

Før vi går løs på det siste ordet i hjørnet, ser vi på ROCKGRUPPE i SNL; 136 treff tar bare 2-3 minutter å scrolle igjennom. Kun YARDBIRDS går i hop med våre to bokstaver.

Med ?D?R?E?I? å jobbe med på KAN JORD VÆRE, skulle UDYRKELIG gå an å finne - egentlig et oppslagsord i både TAN og NRO, men ikke søkbart som sådan i NRO fordi det bare står sammen med/bak et annet ord, slik: "**udyrkbar** eller **udyrkelig**".

Nedre høyre hjørne

Vi har allerede tre sikre bokstaver i VANNLEDENDE SAK, og selv om også dette ordet viser seg å være hentet fra TAN, kommer "Søk i svarord" i NKL oss til unnsetning: Av svært moderate 12 treff på ?A?N?D??????? er det overhodet ingen tvil om at vi skal velge TAKNEDLØPSRØR.

Søk med nøyaktig ordlyd i SNL på ETT- ELLER TOÅRIG URT gir fire treff, deriblant på BULMEURT, som oppgis også å gå under navnet VILLROT. Noteres.

Vi holder oss i SNL, og prøver oss på ER FRA 1700-TALLET; _Ø__I__* og *_Ø__I__ gir hhv. 124 og 45 treff. Svært få av de 45 artiklene kan mistenkes å ha noe med 1700-tallet å gjøre, og det tar derfor ikke lang tid å finne DØLEVISER, hvilket forteller at VILLROT var riktig å satse på.

NKL-søk etter NATURFENOMEN med ?Ø???O??? gir to svar: LØSSKODDE og RØKSKODDE. Begge disse inneholder kryssningsbokstavene .Ø.S.O.D., og er følgelig umulig å skille som løsninger.

BY VED GRENSE MOT NABOLAND innbyr nå til "BY"-søk i NKL med ?E???S?. Av seks treff skrives en by med to ord, en nevnes ikke i SNL, en nevnes ikke i forbindelse med grensenærhet, og en nevnes ikke uttrykkelig som by. Dermed står REYNOSA og TEBESSA igjen - teksten i SNL gjør at vi sjekker ut sistnevnte først:

Forsøket ?S?E?L??? (etter YSTERIUTSTYR) i NRO gir beskjedne fem treff, derav det opplagte valget OSTEKLEDE - men vi benytter skriveformen i TAN, OSTEKLEDE.

Nå mangler kun DIKTSAMLING FRA 1950: _E_D_D_* gir 31 treff, *_E_D_D_ 25. Vi jobber oss gjennom en passe mengde spansk- og portugisiskspråklige forfattere til vi finner PERDIDA. I mål!

Dermed gjenstår bare å ønske alle lykke til i sine forsøk på å knekke Mesternøtta i KT fremover - de som greier denne oppgaven, tilhører så absolutt toppsjiktet blant norske kryssordlødere.

Hilsen Kryssordforfatteren